

Jasné pravidlá pre výkon povolania stavebného inžiniera

Výkon regulovaného povolania autorizovaného stavebného inžiniera vstupuje do obdobia, v ktorom sa kladie dôraz na väčšiu právnu istotu, transparentnosť a zrozumiteľnosť pravidiel. Novelizácie legislatívy, spresnenie výkladu zákona č. 138/1992 Zb. a posilnenie úlohy profesijných samospráv majú ambíciu odstrániť dlhoročné nejasnosti, s ktorými sa autorizované osoby v praxi stretávali.

Týmto témam sa venoval aj odborný seminár Slovenskej komory stavebných inžinierov, na ktorom vystúpili predseda SKSI prof. Vladimír Benko a právnik komory JUDr. Roman Hriadel. Diskusia sa zamerala na formy výkonu povolania, právnu a ekonomickú zodpovednosť autorizovaných osôb a na praktické dôsledky pripravovaných zmien pre každodennú prax stavebných inžinierov.

Regulované povolanie ako služba verejnému záujmu

Autorizovaný stavebný inžinier vykonáva povolanie, ktoré je zo svojej podstaty regulované a úzko prepojené s verejným záujmom. Jeho odborné rozhodnutia majú priamy vplyv na bezpečnosť stavieb, ochranu zdravia obyvateľov aj na kvalitu vybudovaného prostredia. **„Autorizácia nie je len odborný titul alebo formálne oprávnenie. Je to verejný záväzok, že autorizovaná osoba vykonáva svoju činnosť odborne, nezávisle a na vlastnú zodpovednosť,“** zdôraznil prof. Vladimír Benko. Práve tento verejný rozmer výkonu povolania je dôvodom, prečo zákon presne vymedzuje nielen podmienky získania autorizácie, ale aj rámec, v ktorom možno povolanie stavebného inžiniera vykonávať.

Slobodné povolanie alebo výkon povolania v mene právnickej osoby

Jednou z kľúčových otázok, ktoré dlhodobo rezonujú medzi členmi komory, je rozdiel medzi výkonom slobodného povolania a výkonom povolania v mene právnickej osoby. Zákon umožňuje obe formy, no každá z nich so sebou prináša odlišné právne a ekonomické dôsledky. **„Zásadné je, aby si autorizovaný inžinier uvedomoval, či koná vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť, alebo v mene a na zodpovednosť právnickej osoby. V praxi to má významné dopady na zodpovednosť, poistenie aj vzťah k verejným inštitúciám,“** vysvetľuje prof. Benko. V prípade slobodného povolania nesie autorizovaná osoba plnú osobnú zodpovednosť za výkon činnosti. Ak pôsobí ako zamestnanec, spoločník alebo konateľ, vystupuje spravidla v pozícii odborného garanta a zodpovednosť za výkon povolania mimo trestnoprávnej zodpovednosti preberá právnická osoba. Postavenie odborného garanta



sa pritom v posledných rokoch dostáva do popredia záujmu zákonodarcu aj profesijnej samosprávy. Zákon kladie dôraz na to, aby nešlo o formálnu funkciu, ale o reálnu odbornú zodpovednosť. „**Odborný garant nie je len administratívna požiadavka. Je to osoba, ktorá ručí za odbornú úroveň výkonu regulovaného povolania v obchodnej spoločnosti,**“ upozorňuje prof. Benko. Nové pravidlá sprísňujú povinnosť oznamovať vznik a zánik tohto vzťahu Slovenskej komore stavebných inžinierov, čím sa posilňuje transparentnosť a prehľadnosť výkonu povolania.

Legislatívne zmeny a právna istota

Legislatívne úpravy účinné od roku 2024 a pripravované zmeny s dopadom na ďalšie obdobie majú za cieľ vytvoriť jasnejší a stabilnejší rámec pre výkon povolania. Dotýkajú sa najmä evidencie autorizovaných osôb, registračných povinností a zosúladenia údajov medzi jednotlivými inštitúciami. Podľa odborníkov je hlavným cieľom odstrániť výkladové rozpory. „**Právna neistota vzniká najmä tam, kde nie je jasné, ako sa má zákon uplatňovať v praxi. Súčasnú zmenu smerujú k jednotnému výkladu, ktorý bude zrozumiteľný pre autorizovaných inžinierov aj pre kontrolné orgány,**“ uvádza Roman Hriadel.

Sociálne poistenie a ekonomické dôsledky výkonu povolania

Významnou témou seminára bola aj otázka sociálneho poistenia autorizovaných stavebných inžinierov. Práve v tejto oblasti vznikali v minulosti najväčšie spory medzi autorizovanými osobami a Sociálnou poisťovňou. „**Problémom nebol samotný zákon, ale jeho rozdielny výklad v čase. Dnes je ambíciou nastaviť pravidlá tak, aby autorizované osoby presne vedeli, aké majú povinnosti a za akých podmienok,**“ vysvetľuje právnik. Jednoznačné určenie formy výkonu povolania je preto kľúčové nielen z hľadiska zodpovednosti, ale aj z pohľadu daní a odvodov.

Slovenská komora stavebných inžinierov ako partner praxe

Slovenská komora stavebných inžinierov v tomto procese zohráva aktívnu úlohu. Okrem dohľadu nad výkonom povolania zabezpečuje metodickú podporu, vzdelávanie a komunikáciu s členmi. „**Našou úlohou nie je len kontrolovať, ale predovšetkým pomáhať členom pochopiť zmeny a aplikovať ich správne v praxi,**“ zdôrazňuje predseda Komory prof. Benko. SKSI sa zároveň podieľa na registrácii slobodného povolania a sprostredkúva komunikáciu s príslušnými registrami, čím znižuje administratívnu záťaž autorizovaných osôb. Profesijná istota ako základ kvality



Výkon regulovaného povolania autorizovaného stavebného inžiniera sa dnes nachádza v bode, keď sa technická odbornosť musí prirodzene prepájať s právnym vedomím a profesijnou zodpovednosťou. Jasné pravidlá výkonu povolania nie sú samoúčelné. Ich cieľom je ochrana verejného záujmu, ale aj ochrana samotných odborníkov. **„Ak má autorizovaný inžinier jasne definované postavenie, povinnosti a zodpovednosť, môže sa sústrediť na to najdôležitejšie – kvalitný a odborný výkon svojej profesie,“** uzatvára Roman Hriadel.

Stavebné inžinierstvo tak aj v meniacom sa právnom prostredí zostáva stabilnou a rešpektovanou profesiou, ktorej základom je odbornosť, zodpovednosť a dôvera verejnosti.